

VOORDRUK BELEEFD TER KENNISNEMING AANGEBODEN AAN
ZIJNE EXCELLENTIE DE MINISTER PRESIDENT.
TERIE VAN
BUNTLANDSE ZAKEN
B.V.D.

's-Gravenhage,
Javastraat 68

12 SEP. 1953

FA 5810/18

No. : 194545
Bijl. : 66n

GEHEIM

Betr. : Herdenking van de uitroeping
der Republiek Indonesia

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden een
over het in hoofde dezes vermelde onderwerp handelend geheim rap-
port, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.
Copie van deze brief met bijlage zond ik aan de Minister
President en aan Uw Ambtgenoot van Buitenlandse Zaken.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr H.W. Felderhof

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Binnenlandse Zaken,
te
's-GRAVENHAGE.

GEHEIM RAPPORT

Zoals gebruikelijk is ook dit jaar weer op initiatief van Nederlandse communisten te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage en van Indonesische communisten te Amsterdam herdacht de uitroeping van de Republiek Indonesia op 17 Augustus 1945. In dit rapport vinden enkele van belang geachte bijzonderheden vermelding over hetgeen hunnerzijds is gedaan en gezegd.

Het is ditmaal opgevallen, dat de Nederlandse communisten meer dan in vorige jaren uiting hebben gegeven aan hun gevoelens voor deze gebeurtenis en meer in het bijzonder nog de nadruk hebben gelegd op hun verbondenheid met de Indonesische communisten. De "Perhimpunan Indonesia" heeft dit jaar echter niet tezamen met de C.P.N. op 17 Augustus een herdenkingsbijeenkomst georganiseerd en zulks om redenen van voorzichtigheid. Na de verwijdering uit Nederland van haar voorzitter R.SUNITO wil het hoofdbestuur - om zich zo veilig mogelijk te stellen - naar buiten zo min mogelijk doen blijken van haar band met de C.P.N. Van deze zijde wordt hiermede rekening gehouden; de C.P.N. wil harerzijds ook voorkomen, dat Indonesische communisten door Overheidsmaatregelen in moeilijkheden zouden kunnen komen. Bij de herdenking van de 17e Augustus moest dit standpunt gehandhaafd blijven, doch tegenover eigen partijgenoten moest toch enigermate blijken van samenwerking met de Indonesische communisten. Tussen de namen van het vanwege de C.P.N. opgerichte "Comité ter viering van de proclamatie der Indonesische Republiek" zijn derhalve enkele Indonesische namen vermeld, die echter gefingeerd zijn gebleken.

Door dit comité is op 17 Augustus j.l. te Amsterdam een openbare vergadering gehouden terwijl de "Perhimpunan Indonesia" aldaar daags daarop een besloten vergadering belegde waar alleen toegang hadden zij, die schriftelijk waren uitgenodigd.

Over het algemeen zijn op deze vergaderingen geen nieuwe communistische geluiden gehoord behoudens op de C.P.N.-bijeenkomst (waar zich onder de ongeveer 350 aanwezigen iets meer dan dertig Indonesiërs bevonden). Op deze vergadering heeft een spreekster, met name Mevrouw Esther TEEBOOM-Van WEST verkondigd, dat de nieuwe Indonesische regering gelukkig "onze ideeën" is toegedaan en niets van het Nederlandse groot-kapitaal moet hebben. Onder deze Indonesische regering zal men de slotphase van de Nederlandse groot-kapitalisten kunnen beleven waaraan nog werd toegevoegd, dat Indonesië nu werkelijk "vrij" gemaakt wordt. Hieronder wordt verstaan, dat de "Partai Komunis Indonesia" (P.K.I.) bij dit vrij worden de leiding zal hebben of zoals de Algemeen Secretaris der C.P.N. Paul de GROOT ter gelegenheid van de 17e Augustus in "De Waarheid" schreef: de P.K.I. heeft in Indonesië de leiding in de strijd voor de volledige onafhankelijkheid met de rood-witte nationale vlag in de ene en de rode vlag van het Marxisme-Leninisme in de andere hand.

Voor de eerste keer hebben de communistische fracties van de 1e en 2e Kamer ter gelegenheid van de 17e Augustus een gelukwens-schrijven gezonden aan de Wnd.Hoge Commissaris van de Republiek Indonesia te 's-Gravenhage. Daarin heeft G.WAGENAAR namens de fracties verzocht de "welgemeende gelukwensen aan het Indonesische volk over te brengen". Of deze brief gezien moet worden in verband met het zgn. vertrouwen der C.P.N. in de nieuwe Indonesische regering nu de kansen voor de P.K.I. groter worden geacht, is niet kunnen blijken.

Verder zijn ter gelegenheid van de 17e Augustus nog meerdere gelukwensen uitgezonden: de C.P.N. aan het Centraal Comité der P.K.I., de E.V.C. aan de Sobsi, de N.V.B. aan de Indonesische Vrouwenbond en het A.N.J.V. aan de "Pemuda Rakjat" in Indonesië.

Behalve vorenbedoeld artikel van P.de GROOT in "De Waarheid" verscheen in dit blad - ook weer ter gelegenheid van de 17e Augustus - een artikel van AIDIT, secretaris van het Centraal Comité der P.K.I. De bekende Cor GEUGJES schreef een artikel in "Politiek en Cultuur", waaruit bleek, dat hij gelijkgesteld is als De Groot in diens Waarheid-artikel, namelijk dat de Nederlandse koloniale reactie en het Nederlandse imperialisme zich in Indonesië schuldig maken aan vrijbuiters- en uitbuiterspraktijken.

Van de overbekende communistische terminologie tegen het "Nederlandse kolonialisme" in Indonesië heeft zich ook bediend de Indonesische communist CHAIRUN CAROPEBOKA in zijn redevoering tijdens vorenbedoelde door de P.I. georganiseerde bijeenkomst op 18 Augustus j.l., waaraan verschillende Indonesische verenigingen hebben deelgenomen. Het is hierbij opgevallen, dat meerdere punten in diens redevoering ook waren verwerkt in het betoog van Mevr. Esther TEEBOOM-Van WEST op de daags tevoren gehouden C.P.N.-vergadering, zodat gevoegelijk gedacht kan worden aan onderlinge samenwerking. In ieder geval staat het vast, dat de door CAROPEBOKA namens de P.I. in de Indonesische taal opgestelde en uitgesproken rede, die voornamelijk door langdurigheid weinig indruk maakte, tevoren met behulp van een tolk in het Nederlands vertaald werd ter controle en correctie door de Algemeen Secretaris der C.P.N. Paul de GROOT. Een door hem opgestelde conclusie werd aan de rede van CAROPEBOKA toegevoegd, luidende: "Wij verwachten dat de nieuwe Indonesische regering "sal slagen in het bereiken van een stabiel economisch leven in "Indonesië. In ieder geval kan zij rekenen op de steun van de "arbeiders en boeren en op internationaal niveau op de steun "van de U.S.S.R."

Tenslotte zij hierbij nog vermeld, dat de door Nederlandse communisten te Rotterdam en 's-Gravenhage gehouden bijeenkomsten ter herdenking van de 17e Augustus, waarvoor van Indonesische zijde geen of geringe belangstelling bestond, niets hebben opgeleverd wat vermeldenswaard is.

8-9-1953.